

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНЗ «Почаївське ВПУ»

Засідання літературного гуртка « У світі літератури»

***Тема: «Мово моя українська, батьківська,
материнська...»***

Підготувала

викладачка української мови та літератури

ДНЗ «Почаївське ВПУ»

Шамбрай О.Ф.

ПОЧАЇВ 2021

«Мова моя українська, батьківська, материнська...»

Мета: розповісти про виникнення свята – Дня української писемності та мови; подати відомості про великого мецената П. Яцика; формувати розуміння того, що українська мова - наш скарб, без якого не може існувати ні народ, ні Україна як держава. Розширювати знання про виникнення української писемності, красу і багатство української мови. Розвивати пам'ять, швидкість мислення, увагу, спостережливість, кмітливість. Виховувати любов до рідної мови, бажання глибше вивчати її; прищеплювати здоровий дух змагання, прагнення стати найкращим; розширювати кругозір учнів.

Не цурайтесь, люди, мови,

Не цурайтесь роду...

Як зачахне рідне слово –

Не буде народу.

Слово вчителя.

Людина без рідної мови — німа.
Хоч чує, сказати не вміє.
І в серці у неї любові нема,
І щастя жаринка не тліє.
Немає в людині святого всього,
І радощі їй не знайомі.
Ну, хто ти без мови, без слова свого?
Чужинець у власному домі...

Мова — це великий дар нації. І в кожного народу вона своя. Наш народ створював мову віками. Відомий український педагог Василь Сухомлинський писав: „Мова — це віконця, через які людина бачить світ. Багата мова — багатий духовний світ, розвинуте почуття краси слова — велика моральна культура. Убогість слова — це убогість думки, інтелектуальної, емоційної, естетичної товстошкірості”.

9 листопада - День української писемності та мови. *(слайд 3)* Це державне свято було встановлено 6 листопада 1997 року Указом Президента України Л. Кучмою за підтримки ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі нашої мови для розвитку суспільства. В Указі було зазначено: «Установити в Україні День української писемності та мови, який відзначати щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця». Отже, Дню української писемності та мови приурочено засідання нашого літературного гуртка «У світі літератури».

У цей день, за традицією, покладають квіти до пам'ятника Нестору Літописцю, відзначають найкращі здобутки просвітителів у сфері мови та культури України. А також у цей день стартує Міжнародний конкурс знавців української мови ім. Петра Яцика. Саме він став засновником цього конкурсу серед передової учнівської молоді.*(слайд 4)*

Як великого мецената і найпалкішого цінителя української культури, його знав увесь світ. Будучи українцем за походженням, він одним із перших у сучасній історії України мислив категоріями патріотизму в контексті глобального розвитку цивілізації. Тому його фраза-афоризм «Справжній патріотизм вищий за будь-які партії...» близька і зрозуміла для нас сьогодні.

Народившись у селі Верхнє Синьовидне на Львівщині у селянській родині, закінчивши семирічку, ставши помічником машиніста і виїхавши за кордон, П. Яцик не переставав вболівати за долю своєї Батьківщини.

Канадський будівельник-землевласник українського походження, з кінця 50-х років почав направляти значні кошти на реалізацію різноманітних наукових і культурних проєктів української діаспори. Маючи власний бізнес, зароблені гроші він вкладав в освітницьку діяльність й книговидавництво. Саме П. Яцик на власний кошт видав повне зібрання творів Михайла Грушевського, котре стало йому майже в мільйон доларів.

А у 2000 році, не зрадивши таки своєму життєвому кредо, Петро Яцик запалив свічку Міжнародному конкурсу знавців української мови. Вперше він пройшов у селі Моринцях (на батьківщині Тараса Шевченка). Особливістю конкурсу стало те, що грошовими преміями відзначались переможці від I до X місця. Перший преміальний фонд склав 475 тисяч гривень.

2003 року відбувся IV Міжнародний конкурс з української мови, в якому брали участь 5 мільйонів осіб. За рішенням Ліги українських меценатів, конкурсу було присвоєно ім'я Петра Яцика, а його донька Надія стала почесним головою конкурсу. На 10-у річницю Дня Незалежності України П. Яцик був нагороджений орденом Ярослава Мудрого V ступеня.

У 2001 році одним з володарів Міжнародної премії (Людина Року), в галузі благодійництва та меценатства, був визнаний Петро Яцик, який зробив великий внесок у справу збереження самобутності української нації як на Україні, так і за межами нашої держави. Його вклад у розвиток нашої культури, мови, історії та традицій, створення і становлення українських освітніх закладів та центрів мав неоціненне значення для нашого народу, для утвердження молоді, незалежної України у світовому співтоваристві.

*А зараз проведемо вікторину, щоб побачити, наскільки ви знаєте рідну мову. У вікторині беруть участь дві команди «Словограй» і «Дивослово», які боротимуться за звання **МОВОЗНАВЦІ 2021** та солодкий приз.*

Запитання вікторини.

I тур

«Мовознавча розминка»

1. Скільки слів має сучасна українська мова?

1) близько 320 тисяч; 2) **близько 260 тисяч;** 3) близько 180 тисяч

2. З якої літери починається найбільше слів в українській мові?

1) П; 2)Б; 3) С;

3. Найменше вживаною є літера

1) Ф; 2)Я; 3) Х;

Найрідше вживаною літерою українського алфавіту є “ф”. В українській мові слова, які починається з цієї літери, в більшості випадків запозичені з інших мов.

4. Скільки літер в українській мові?

1) 32; 2)29; 3) 33;

5. Ми знаємо, що українська мова - милозвучна. Яке місце вона займає за цим критерієм?

1) Шоста за милозвучністю; 2)Четверта; 3) Друга;

6. Який фразеологізм пояснено правильно?

1) Ведмежа послуга — дуже велика послуга.

2) Згущувати фарби — заплутувати когось.

3) Брати на книпи – глузувати .

7. Як правильно?

1) Будь ласка 2) Будь-ласка 3) Будьласка

9. Що означає вислів "Їсти облизні"?

1) вилизувати тарілку за кимось ; 2) постійно чогось недотримуватись ;

3) зазнавати невдачі.

10. Вперше українську мову було прирівняно до рівня літературної

1) після виходу "Енеїди" Котляревського;

2) після виходу "Азбуки" Івана Федорова;

3) після виходу "Кобзаря" Тараса Шевченка .

Вперше українська мова було прирівняна до рівня літературної мови в кінці XVIII століття після виходу у 1798 році першого видання “Енеїди”, автором якої є Іван Котляревський. Саме його і вважають засновником нової української літературної мови.

11. На/жаль, на/добраніч, до/вподоби - пишемо:

1) Разом; 2) Через дефіс; 3) Окремо.

12. Найдовше слово в українській мові містить

1) 18 літер; 2)26 літер; 3) 30 літер;

Найдовше слово в українській мові - 30 літер містить слово «рентгеноелектрокардіографічний».

II тур «Народ скаже, як зав'яже»

Доповнити прислів'я

1. Вік живи ...
2. Від теплого слова і лід...
3. Книга вчить, як ...
4. Хто дбає, той ...
5. Яка головонька, така й ...
6. Гостре словечко коле...
7. Більше діла – менше ...
8. Слово не горобець, вилетить ...
9. Хто мовчить, той двох ...
10. Слово – не полова, а язик ...
11. Слово до слова зложиться...
12. Добре слово краще ...

Конкурс «Мозковий штурм»

1. **Державна мова України?**
2. **Слова з протилежним значенням.**
3. **Частина мови, що вказує на ознаку предмета.**
4. **Службові частини мови.**
5. **Флексія – це ...**
6. **Наука про звуки мови – це ...**
7. **Синонім до слова відомий .**
8. **Головні члени речення.**
9. **Частина слова, що вживається перед коренем.**
10. **Словниковий склад мови.**
11. **Державні символи України.**
12. **Займенник з однієї букви.**
13. **Речення з однією граматичною основою.**
14. **Найбільша синтаксична одиниця мови.**
15. **У що береться пряма мова?**
16. **Буква без звука.**
17. **Сьомий відмінок нашої мови.**
18. **Розмова двох людей.**
19. **Частина мови про кількість.**
20. **Опис природи.**
21. **Речення з двома більше граматичними основами.**
22. **Нема України без верби і ...**

23. Другорядні члени речення.

24. Частина мови , що діє .

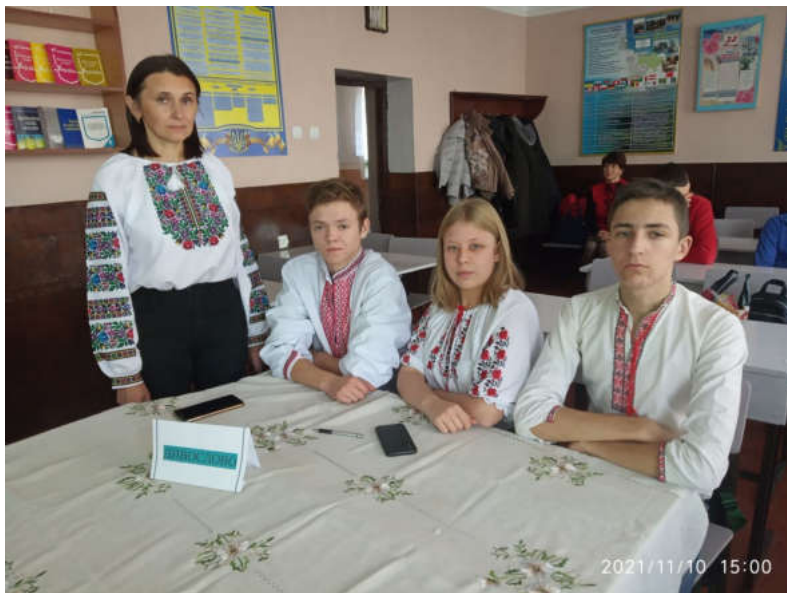
III тур

Фразеологія

1. Водити за носа – дурити
2. Взяти себе в руки – опанувати себе
3. Дивитися крізь пальці – не помічати
4. Заглядати до рота – уважно слухати
5. Гордіїв вузол – заплутані обставини, складнощі
6. Пекти раків – засоромитись
7. Підсунути свиню – зробити неприємність
8. Бісики пускати – залищатись
9. Брати на книпи – насміхатися
10. Ведмежа послуга – послуга, яка замість допомоги завдає шкоди
11. Вітер в голові – легковажний
12. Гнути кирпич – гордитись
13. Гнути спину – важко працювати
14. Душа в душу – жити дружно
15. На голові ходити – бешкетувати
16. Накрити мокрим рядном – накинутися з погрозами
17. Ні за цапову душу – цілком даремно
18. Робити з мухи слона – перебільшувати
19. Нагріти руки – нажитися
20. Прикусити язика – замовкнути

IV тур

Конкурс капітанів «Мої літературні досягнення»

V тур

Поетична хвилинка (читання віршів про мову)

Учитель. Прислухайтесь до нашої світлої мови, до її надзвичайно чистого і мелодійного звучання. Відчуйте своїм серденьком її ніжність і ласку, осягніть розумом її величезне, безцінне багатство. Захоплюйтеся і насолоджуйтеся її багатогранною і вражаючою красою. Припадайте вустами до дзвінкого і чистого мовного джерела, яке б'є з глибин рідної Землі.

Прикипіть душею до української мови і вивчайте, любіть всім серцем, розмовляйте нею правильно, вишукано, так, щоб кожному хотілося її знати. Ви живете в Україні і ваша мова — це дзеркало вашої душі, її перлина, той неоціненний скарб, без якого людина не може прожити.

Звучить пісня «Українська мова»

